

Lehdistötiedote

ECA/14/41

Välittömään jakeluun

Luxemburg, 23. syyskuuta 2014

EU:n tarkastajat: EU:n antama kunnostusapu Haitissa vuonna 2010 tapahtuneen maanjäristyksen jälkeen oli suunniteltu hyvin, mutta avun täytäntöönpano ei tapahtunut riittävän vaikuttavasti

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tänään julkaisemasta kertomuksesta käy ilmi, että EU:n antama kunnostusapu Haitissa vuonna 2010 tapahtuneen maanjäristyksen jälkeen oli kaiken kaikkiaan hyvin suunniteltu ja vastasi maan keskeisiin tarpeisiin. Ohjelmia ei kuitenkaan pantu täytäntöön riittävän vaikuttavalla tavalla, eikä hätäapua, kunnostustoimia ja kehitysyhteistyötä nivelletty toisiinsa riittävällä tavalla.

Kertomuksesta vastaava tilintarkastustuomioistuimen jäsen Hans Gustaf Wessberg toteaa seuraavaa:

"Euroopan komissiolla ja muilla rahoittajilla oli mittavia haasteita niiden pyrkiessä tukemaan kunnostustoimia ja toimittamaan apua nopeasti, sillä apua oli hallinnoitava yhdessä kansallisten viranomaisten kanssa, jotka olivat hallinnollisesti heikkoja. Tavoitteena oli tukea sitoutumista ja edistää toimivaa hallintoa. Komissio yksilöi ensisijaisia kunnostustarpeita ja toimi niiden mukaisesti. Lisäksi se hyväksyi vakaan yhteistyöstrategian ja jakoi tehtävät tarkoituksenmukaisesti muiden pääasiallisten rahoittajien kanssa. Komissio myös jatkoi maan pitkän aikavälin sosioekonomiseen kehittämiseen liittyvää tukea. Komissio kuitenkin voisi ja sen olisi varmistettava, että EU:n tuki pannaan vaikuttavammin täytäntöön kentällä."

EU:n tarkastajat havaitsivat, että tarkastetuista 13 ohjelmasta kymmenessä suunnitellut tuotokset tuotettiin tai tuottaminen oli todennäköistä; **viivästyksiä ilmeni kuitenkin lähes kaikissa tapauksissa**. Kolme ohjelmaa **edistyi vain vähäisessä määrin** – yksi niistä oli suoraa talousarviotukea koskeva kymmenennen EKR:n ohjelma. Komissio oli hyvin tietoinen vaikeasta tilanteesta, mutta se ei kuitenkaan hallinnut riittävän hyvin tiettyjä huomattavia riskejä, jotka liittyivät ohjelman tavoitteiden täytäntöönpanoon ja saavuttamiseen. Ohjelmia seurattiin asianmukaisen toimintakehyksen avulla, mutta komissio ja Euroopan ulkosuhdehallinto eivät toteuttaneet riittävän ajoissa EU:n edustuston resurssija vahvistavia toimenpiteitä. Edustustolla ei näet ollut riittäviä valmiuksia tehdä tarkastuksia paikan päällä, mikä olisi ollut erityisen hyödyllistä nopeasti kehittyvässä tilanteessa.

Haiti lukeutuu maailman epävakaimpiin valtioihin, ja sinne 12. tammikuuta 2010 iskenyt maanjäristys pahensi maan tilannetta dramaattisesti. Maaliskuussa 2010 yhteensä 55 rahoittajaa lupasi maksaa kaikkiaan 5,37 miljardia Yhdysvaltain dollaria kaudella 2010–2012 ja 2,96 miljardia Yhdysvaltain dollaria vuonna 2013 ja sen jälkeen. EU lukeutui pääasiallisiin rahoittajiin – sen lupaaman kertaluonteisen avun määrä oli 1,23 miljardia euroa.

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen sisältämät keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta www.eca.europa.eu.

ECA Press

Damijan Fišer – Tiedottaja

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Puhelin: +352 4398 45410 – Matkapuhelin: (+352) 621 55 22 24

Sähköposti: press@eca.europa.eu

@EUAuditorsECA

Youtube: EUAuditorsECA

eca.europa.eu

Toimittajille tiedoksi:

Euroopan tilintarkastustuomioistuin julkaisee erityiskertomuksia pitkin vuotta. Niissä esitetään EU:n talousarvioaloja tai hallinnollisia aiheita koskevien tarkastusten havainnot.

Erityiskertomuksessa nro 13/2014 "**EU:n antama kunnostusapu Haitin maanjäristyksen jälkeen**" arvioidaan, oliko EU:n Haitille maanjäristyksen seurauksena antama kunnostusapu suunniteltu ja pantu täytäntöön hyvin. Lisäksi tutkitaan, oliko Euroopan komissio yhdistänyt hätäavun tarkoituksenmukaisesti kunnostustoimiin ja kehitysapuun.

Haiti oli vielä elpymässä maata vuonna 2008 runnelleista myrskyistä, kun maan pääkaupunkiin ja sen lähialueille iski 12. tammikuuta 2010 maanjäristys, jonka voimakkuus oli 7,0 Richterin asteikolla. Maanjäristys vaati suuren määrän ihmishenkä ja aiheutti mittavaa tuhoa. Maanjäristyksessä kuoli noin 230 000 ihmistä, arviolta 300 000 ihmistä loukkaantui, Port-au-Princessä jäi kodittomaksi noin 1,3 miljoonaa ihmistä ja yli 500 000 ihmistä lähti katastrofialueelta hakeutuakseen turvaan muille alueille. Heikot hygieniaolosuhteet, jotka huonontuivat dramaattisesti maanjäristyksen jälkeen, edistivät koleraepidemian puhkeamista. Pääasialliset kunnostustarpeet koskivat asuinrakennusten ja kaupunkiympäristön kunnostamista sekä vesi-, sanitaatio- ja hygienia-alaa, terveysasioita, elintarviketurvaa ja koulutusta. Mittavasta taloudellisesta avusta ja kansainvälisistä toimista huolimatta arviolta 210 000 ihmistä asui telttaleireillä vielä vuoden 2013 lopussa.

EU:n tarkastajat havaitsivat, että komission yrityksistä huolimatta hätäavun, kunnostustoimien ja kehitysyhteistyön niveltäminen ei toteutunut riittävän hyvin. Komissio käytti erilaisia täydentäviä välineitä joustavasti ja suunnitteli erillisiä kunnostusohjelmia, joiden tarkoituksena oli varmistaa hätäavun, kunnostustoimien ja kehitysyhteistyön niveltäminen. ECHO:lla ja EuropeAidilla ei kuitenkaan ollut selkeää yhteistä maakohtaista strategiaa, jonka avulla olisi voitu saada aikaan paras mahdollinen synergia ja sujuva siirtyminen toimesta toimeen. Heikko kansallinen hallinto ja valtionhallinnon riittämätön sitoutuminen uudistukseen asettivat huomattavia haasteita vaikuttavalle kunnostamiselle ja kestäväen kehityksen edellytysten luomiselle.

EU:n tarkastajat esittävät seuraavat suositukset, joiden tarkoituksena on lisätä komission toiminnan vaikuttavuutta katastrofien jälkeisissä tai epävakaisissa tilanteissa:

- komission olisi arvioitava ohjelmien alussa sekä tarvittaessa täytäntöönpanon aikana ohjelman tavoitteiden saavuttamiseen kohdistuvien keskeisten riskien todennäköisyyttä ja mahdollisia vaikutuksia ja ryhdyttävä toimenpiteisiin riskien ehkäisyä tai lieventämistä silmällä pitäen
- EuropeAidin ja ECHOn olisi hyväksyttävä yhteinen hätäavun, kunnostustoimien ja kehitysyhteistyön niveltämisstrategia, jonka avulla pyrittäisiin varmistamaan niiden toteuttamien toimien vaikuttava synergia
- talousarviotukea antaessaan komission olisi koordinoitusti muiden rahoittajien kanssa
 - a) annettava riittävästi valmiuksien kehittämistukea ja keskityttävä keskeisiin julkistalouden hallinnoinnin toimintoihin – tilivelvollisuus ja korruptiontorjuntamekanismit mukaan lukien
 - b) tuettava tarkoituksenmukaisen julkistalouden hallinnoinnin uudistusohjelman mahdollisimman nopeaa laadintaa
 - c) laadittava tarvittaessa lyhyemmän aikavälin toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on EU:n varojen suojaaminen hukkaamiselta, vuotovaikutukselta ja tehottomalta käytöltä.
- Luonnonkatastrofien tai muiden, erityisesti EU:n edustuston toimintaan vaikuttavien vastaavanlaisten tapahtumien kohdalla komission ja Euroopan ulkosuhdehallinnon olisi laadittava toiminnan jatkuvuuden varmistavia menettelyitä, joissa määrätään esimerkiksi hätäpuhelinhenkilöstön siirroista.